

Про зміни в законодавстві

для керівництва при укладанні колективних договорів на підприємствах, в установах та організаціях.

З 1 січня 2015 року вступив в дію Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування загальнообов'язкового державного соціального страхування та легалізації фонду оплати праці» від 28.12.2014 № 77-VIII (далі - Закон № 77), яким викладено у новій редакції Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності» від 23.09.1999 № 1105-VIII, і який з 01.01.2015 має назву Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (далі – Закон № 1105).

Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням» від 18.01.2011 № 2240 (далі - Закон № 2240) із 01.01.2015 втратив чинність.

Основи загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності визначаються розділом IV Закону № 1105.

По страхових випадках (допомога по тимчасовій непрацездатності (включаючи догляд за хворою дитиною), допомога по вагітності та пологах, допомога на поховання), які настали до 01.01.2015, при визначенні права на матеріальне забезпечення та його розміру необхідно керуватися нормами Закону № 2240.

Для страхових випадків (допомога по тимчасовій непрацездатності (включаючи догляд за хворою дитиною), допомога по вагітності та пологах, допомога на поховання), які настали після 01.01.2015, необхідно застосовувати норми Закону № 1105.

Згідно зі ст. 20 Закону № 1105 за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності надаються лише такі види матеріального забезпечення та соціальних послуг:

- допомога по тимчасовій непрацездатності (включаючи догляд за хворою дитиною);
- допомога по вагітності та пологах;
- допомога на поховання (крім поховання пенсіонерів, безробітних та осіб, які

померли від нещасного випадку на виробництві);

- оплата лікування в реабілітаційних відділеннях санаторно-курортного закладу після перенесених захворювань і травм.

Звертаємо увагу на норми Закону № 1105, згідно яких по страхових випадках, які настали після 01.01.2015, змінено умови призначення та нарахування матеріального забезпечення (допомоги по тимчасовій непрацездатності (включаючи догляд за хворою дитиною), допомоги по вагітності та пологах, допомоги на поховання) застрахованим особам.

1. Частиною 4 статті 19 Закону № 1105 визначено, що застраховані особи, які протягом дванадцяти місяців перед настанням страхового випадку за даними Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування мають страховий стаж менше шести місяців, мають право на матеріальне забезпечення відповідно до цього Закону в таких розмірах:

1) допомога по тимчасовій непрацездатності - виходячи з нарахованої заробітної плати, з якої сплачуються страхові внески, але в розрахунку на місяць не вище за розмір мінімальної заробітної плати, встановленої законом у місяці настання страхового випадку;

2) допомога по вагітності та пологах - виходячи з нарахованої заробітної плати, з якої сплачуються страхові внески, але в розрахунку на місяць не вище двократного розміру мінімальної заробітної плати та не менше за розмір мінімальної заробітної плати, встановленої законом у місяці настання страхового випадку.

Вищезазначена норма Закону № 1105 застосовується у вигляді обмеження визначеної на загальних підставах суми допомоги у розрахунку на місяць, якщо на момент настання страхового випадку застрахована особа не набула сумарно у дванадцятимісячному періоді, що передує страховому випадку, шестимісячний страховий стаж.

2. Статтею 21 Закону № 1105 передбачено, що страховий стаж визначається за даними персоніфікованого обліку відомостей про застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування, а за періоди до його запровадження - у порядку та на умовах, передбачених законодавством, що діяло раніше. Такий розрахунок повинен робити страхувальник на підставі даних Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування, наданих застрахованою особою у вигляді довідки Пенсійного фонду України.

3. Згідно вимог статті 24 Закону № 1105, допомога по тимчасовій непрацездатності виплачується застрахованим особам залежно від страхового

стажу в таких розмірах :

50 відсотків середньої заробітної плати (доходу) – застрахованим особам, які мають страховий стаж до трьох років;

60 відсотків середньої заробітної плати (доходу) – застрахованим особам, які мають страховий стаж від трьох до п'яти років;

70 відсотків середньої заробітної плати (доходу) – застрахованим особам, які мають страховий стаж від п'яти до восьми років;

100 відсотків середньої заробітної плати (доходу) – застрахованим особам, які мають страховий стаж понад вісім років.

4. Частиною 2 статті 24 Закону № 1105 передбачено, що сума допомоги по тимчасовій непрацездатності (включаючи догляд за хворою дитиною або хворим членом сім'ї) в розрахунку на місяць не повинна перевищувати розміру максимальної величини бази нарахування єдиного внеску, з якої сплачувалися страхові внески до Фонду (на даний час максимальна величина бази нарахування єдиного внеску становить 20706 грн.).

5. Частиною 2 статті 26 Закону № 1105 передбачено, що сума допомоги по вагітності та пологах у розрахунку на місяць не повинна перевищувати розміру максимальної величини бази нарахування єдиного внеску, з якої сплачувалися страхові внески до Фонду, та не може бути меншою, ніж розмір мінімальної заробітної плати, встановленої на час настання страхового випадку (на 01.01.2015р. - 1218 грн.).

6. У зв'язку із внесенням до Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» від 28.02.1991 № 796 (далі - Закон № 796), було скасовано норми статті 23 Закону № 796, а саме: компенсації та пільги громадянам, віднесеним до категорії 4 осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, зокрема, виплату допомоги по тимчасовій непрацездатності в розмірі 100 відсотків середньої заробітної плати незалежно від страхового стажу, що призвело до неузгодженості норм статті 24 Закону № 1105 з нормами Закону № 796.

До приведення у відповідність норми Закону № 1105 в частині надання пільг громадянам, віднесеним до категорії 4 осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, зазначених у пункті 5 частини першої статті 24 Закону № 1105, при визначенні розміру допомоги по тимчасовій непрацездатності таким особам слід керуватися наступним.

Відповідно до частини 2 статті 31 Закону № 1105 для призначення допомоги по тимчасовій непрацездатності в розмірі 100 відсотків середньої

заробітної плати (доходу) застраховані особи додають копії відповідних посвідчень або інші документи, які підтверджують право на пільгу. Тобто, для осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, таким документом є копія посвідчення потерпілого від Чорнобильської катастрофи певної категорії, в якому зазначено, що представник посвідчення має право на пільги і компенсації, встановлені Законом № 796.

Враховуючи те, що з 01.01.2015 статтю 23 Закону № 796 виключено, пільга щодо виплати допомоги по тимчасовій непрацездатності в розмірі 100 відсотків середньої заробітної плати незалежно від страхового стажу, визначена пунктом 5 частини 1 статті 24 Закону № 1105, особам віднесеним до категорії 4 осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, за страховими випадками, які настали з 01.01.2015, не надається.

7. Частиною 5 статті 32 Закону №1105 передбачено, що матеріальне забезпечення виплачується у разі, якщо звернення за його призначенням надійшло не пізніше дванадцяти календарних місяців з дня відновлення працездатності, встановлення інвалідності, закінчення відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами, смерті застрахованої особи або члена сім'ї, який перебував на її утриманні.

Ця норма діє з 01.01.2015 незалежно від дати настання страхового випадку.

Для обчислення періоду 12 календарних місяців беруть цілі місяці з 1 по 31 (30 або 28 (29) для лютого) число.

З питань застосування норм Закону № 1105 просимо звертатися до районних, міжрайонних, міських дирекцій обласного відділення Фонду за місцем реєстрації та до сектору надання матеріального забезпечення виконавчої дирекції обласного відділення Фонду.

Інформація підготовлена сектором з питань охорони праці